

Det kan godt være, det var en anden tid. Men det argument holder bare (heller) ikke

Der er masser af argumenter, der går i rette med de seneste års MeToo-holdninger. Men langt de fleste holder bare ikke. Vi er midt i et langt, sejt træk for at ændre kulturen omkring seksuelle krænkelser.

Kronik

JACOB BIRKER
 etikker, ph.d., fhv. formand, Etisk Råd
MICKEY GJERRIS
 teolog, ph.d. i bioetik, lektor i bioetik,
 Københavns Universitet

Hvis MeToo-debatten har efterladt os med noget, så er det ny erkendelse. Ikke bare kendskab til enkelte krænkelser, men en erkendelse af omfanget af krænkelser i enhver afkrog af landet. At der ikke bare er tale om enkelttilfælde, men om et dybereliggende problem.

Tilbage står derfor det lange, seje træk, når en kultur skal ændres. Især for mænd kan der være lang vej fra "tø-hø" til "aha". Der opstår let en modstand mod at skulle ændre på dybtliggende mønstre og det, som for mange (mænd) synes en fast del af tingenes orden. Derfor kan man i debatten også opleve en række mildest talt dårlige argumenter, der venligt set kan siges at være automatreaktioner på det, der opfattes som truende forandringer.

Hvis vi skal ændre kulturen, skal vi også kende til naturen af disse fejlslutninger, som vi derfor ser grund til at oplyse, så de bedre kan imødegås fremover.

1.: "De kan jo bare sige nej": En helt elementær fejlslutning, hvor man forsvarer en forkert handling ved at kræve et forsvar fra andre. Det svarer til at hævde, at hvis et land ikke eksplicit gør klart, at det ikke ønsker at blive invaderet på nuværende tidspunkt, så inviterer det til at blive invaderet.

2.: "Det var en anden tid": Her skjuler man sig bag en tidsbunden norm, hvilket ikke fjerner ansvaret. Man benytter tiden som en moralsk målestok i forsøget på at børste ansvaret af sig. Det svarer til at køre for stærkt på landevejen med argumentet om, at man blot følger trafikken. Selv om en tidsbunden kultur fungerer som en moralsk indikator, er man ikke fri for det kritiske stormvejr, der følger efter. Slet ikke, når det, der er foregået, også blev anset for forkert på det tidspunkt, men følgerne af at gøre det grundet f.eks. magtstrukturer var mindre end i dag.

3.: "Jeg var en anden dengang, nu er jeg en bedre udgave af mig selv": Det er godt at lære af de fejl, vi begår, og hvis det sikrer en mere permanent adfærdændring, er det desto bedre. Men argumentet kan ikke forsvare de begåede fejl og slet ikke fjerne ansvaret for det, man har gjort. Hvis jeg slår et an-

det menneske og dagen efter siger, at nu er jeg et bedre menneske, så må jeg stadig tage ansvaret for og bære konsekvenserne af mine tidligere handlinger.

4.: "Det er et hysteri, hvor alle bliver krænket af hvad som helst": Her nivellerer man alle oplevelser og trækker fortænkte eksempler frem for at latterliggøre et helt sagsområde i stedet for at forholde sig til konkrete og alvorlige sager.

Ansvaret flyttes over på modparten, og hele MeToo-bevægelsen generaliseres til noget, den ikke er, i et forsøg på at bevare verden af i går.

5.: "Jeg ønskede slet ikke at krænke nogen": Argumentet bygger på den fejlagtige antagelse, at ansvar er noget, man kun har, hvis man har direkte onde intentioner. Men det er skaden på den anden, der er central her. Selv hvis overgrebet i ens egen optik kun var udtryk for "smiger" eller "veloplagt flirten", burde man have sikret sig, at modtageren af ens opmærksomhed også opfattede det på den måde.

6.: "Man kan slet ikke være mand længere, nu hvor alle er krænkel-

mand", men alle har ret til at undgå krænkelser fra personer, der mener, at det at være "en mand" indebærer, at man tildeler andre uønsket seksuel opmærksomhed.

Derfor handler denne fejlslutning om at forveksle en definitionsret med en ret til at fortsætte

Der skal faktisk to til at flirte. Tonedøv soloflirten ender let i overgreb.

en umoralsk adfærd. Argumentet bygger samtidig på en cirkelslutning, hvor man definerer "mand" som "person med iboende sexistiske tilbøjeligheder", hvorefter man kræver retten til at være "mand".

7.: "Det var ment som et kompliment": De fleste mennesker har gode intentioner, men vejen til helvede er som bekendt brolagt med dårlige undskyldninger - gode intentioner.

Hvis man vil forsvare sig selv med sine intentioner, så burde man have sikret sig, at den anden part a: forstod disse intentioner og b: var indforstået med det udtryk, som man valgte at give dem. Ud-

trykket "det var ikke sådan ment" er ellers som moralsk elastik, der hurtigt kan strækkes (for) langt.

8.: "Må man nu ikke flirte længere?": Selvfølgelig må man flirte, men det beror på gensidighed. Samtidig er der tale om en fejlagtig argumentation, hvor man flytter fokus fra det, sagen egentlig drejer sig om.

At flirte har således intet med seksuel chikane at gøre. Man skal i stedet begynde arbejdet med at skelne imellem almindelig opførsel og uønskede bemærkninger såvel som egen forståelse af, hvad en flirt er. Der skal faktisk to til at flirte. Tonedøv soloflirten ender let i overgreb.

9.: "Der er ingen retssikkerhed længere": Argumentatorisk kalder man dette for en "red herring", hvor man forsøger at aflede opmærksomheden fra sagen selv. Seksuel chikane har således intet at gøre med mænds retssikkerhed.

Retssikkerhed handler alene om, at en myndighed har magten over en borger, hvilket på ingen måde er aktuelt i denne sammenhæng. Det handler snarere om at genfinde magten over egne tilbøjeligheder. Til gengæld skal vi gerne medgive, at folkedomstolen dømmer

hårdt og uden den store grad af nuancering. Men vælger ens arbejdsgiver at fyre en på baggrund af interne undersøgelser, så er man altså ikke af den grund retsløs.

10.: "Nu må vi se fremad": De fleste kender den slidte Kierkegaard-parafrazering, hvor »livet må leves forlæns, men forstås baglæns«. Vi kan derfor ikke leve vores liv, så vi for evigt kan være sikrede mod at få anfægtet det moralske i vores handlinger.

Når det sker, må vi derfor være åbne over for en etisk diskussion og som noget af det første erkende og tage ansvar for de begåede fejl. Undskyldte, sone og arbejde med os selv, så vi ikke fremover vidende eller uforvarende begår seksuelle overgreb mod andre. Det at se fremad er derfor ikke at slutte en debat, som nogle synes at mene, men derimod af begynde samtalen om det, der er sket. Kun på den måde kan vi bevæge os fremad.

Kulturændringer tager tid, og det kræver ofte en generation eller to. Skal vi sikre, at seksuel chikane og seksuelle overgreb ikke skal være en del af hverdagen i fremtiden, er en af opgaverne igen og igen at tage livtag med argumenterne - især de ugyldige.